

Elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais reglamentavimas Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės aktuose

Saulė Milčiuvienė

*Mykolo Romerio universitetas,
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius
El. paštas: saule@hydrogen.lt*

Straipsnyje yra nagrinėjamas elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais vartojimo mokesčiais teisinis reglamentavimas. Pirmojoje dalyje nagrinėjami Europos Sąjungos mokesčių politikos ir energetikos politikos sąlyčio taškai, antroji straipsnio dalis skirta Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių elektros energijos apmokestinimą koreguojančiais mokesčiais, analizei, trečiojoje straipsnio dalyje nagrinėjamos elektros energijos apmokestinimo akcizo mokesčiu aktualijos Lietuvoje. Atlikta analizė leidžia daryti išvadą, kad elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais vartojimo mokesčiais (akcizo, aplinkos apsaugos, energijos) nei tarifai, nei procedūros nesuderintos tarp valstybių narių, o tai sukuria papildomas kliūtis prekybai elektros energija tarp valstybių narių.

Raktažodžiai: koreguojantys vartojimo mokesčiai, elektros energija

1. ĮVADAS

Europos Sąjungoje vykstantys elektros energijos rinkos liberalizavimo procesai bei sparti naujų technologijų plėtra lemia prekybos elektros energija tarp valstybių narių apimčių didėjimą. Tokiu būdu tarp elektros energijos rinkos dalyvių atsiranda nauji socialiniai santykiai, kuriuos yra būtina reguliuoti atsižvelgiant į jų prigimtį bei ekonominę ir politinę svarbą. Kainų elektros energijos rinkoje teisinį reguliavimą galima analizuoti dviem aspektais: vienas yra susijęs su monopolijų ar vyraujančią padėtį užimančių įmonių teikiamų paslaugų ir prekių kainos reguliavimu bei vartotojų apsauga, o kitas – su valstybės vykdoma energetikos ir mokesčių politika siekiant vartojimo koreguojančių¹ mokesčių pagalba reguliuoti elektros energijos kainą ir tokiu būdu nulemti elektros energijos rinkos dalyvių elgesį.

Svarbus aspektas, tiesiogiai lemiantis elektros energijos kainų dydį, yra vartojimo koreguojantys mokesčiai, kuriais sukuriamas ekonominė aplinka, nulemianti atitinkamą rinkos dalyvių elgesį siekiant energetikos politikos tikslų, t. y. mažinti neigiamą

poveikį aplinkai, priklausomybę nuo energijos šaltinių importo užtikrinant elektros energijos tiekimo saugumą ir nepertraukiamumą pagrįstomis kainomis visiems to pageidaujantiems elektros energijos vartotojams, skatinti mažai energijos naudojančių technologijų vystymą. Europos Sąjungoje koreguojančių mokesčių įtaka elektros energijos kainai didėja. Elektros energetikos pramonės asociacijos atliktas tyrimas [1] dvylikoje Europos Sąjungos valstybių narių² parodė, kad vidutiniškai pramonės vartotojams netiesioginių mokesčių dalis elektros energijos kainoje padidėjo nuo 4,2% 1995 m. iki 11,5% 2004 m., o buities vartotojams – nuo 18,5% 1995 m. iki 23,8% 2004 m. Tačiau nesuderintas tokių mokesčių įvedimas valstybėse narėse gali daryti neigiamą poveikį sklandžiam vidaus elektros energijos rinkos funkcionavimui, nes esminis laisvo prekių ar paslaugų judėjimo užtikrinimo veiksnys yra mokesčių skirtumų, turinčių įtakos prekybai tarp valstybių narių, sumažinimas [2].

Šio straipsnio tyrimo objektas yra elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais reglamentavimas Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės aktuose.

Šio straipsnio tikslas – išnagrinėti elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais reglamentavimą Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės aktuose.

Minėtam tikslui pasiekti straipsnyje yra keliami šie uždaviniai:

1. Nustatyti Europos Sąjungos mokesčių politikos ir energetikos politikos sąlyčio taškus.

2. Išnagrinėti Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius elektros energijos apmokestinimą koreguojančiais mokesčiais.

¹ Šiame straipsnyje koreguojančių mokesčių sąvoka apima visus netiesioginius mokesčius, išskyrus pridėtinės vertės mokestį, kadangi 2003 m. spalio 27 d. direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nustato Bendrijos minimalų elektros energijos apmokestinimo lygį, atsižvelgiant į bendrąjį mokestį, taikomą visų netiesioginių mokesčių, kuriuos valstybės narės nusprendė taikyti (išskyrus PVM), atžvilgiu, tačiau leidžia valstybėms narėms išlaikyti įvairias mokesčių rūšis, taikomas elektros energijai. Koreguojančių mokesčių sąvoka neapima kitų instrumentų, kurie nėra mokesčiai, mokami į valstybės biudžetą, tačiau turi tiesioginės įtakos elektros energijos mokesčiui (pvz., mokesčiai už taršos leidimus).

² Belgijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Airijos, Italijos, Liuksemburgo, Norvegijos, Portugalijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės.

čiais, bei nustatyti elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais harmonizavimo lygį tarp valstybių narių.

3. Išnagrinėti Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius elektros energijos apmokestinimą koreguojančiais (akcizo) mokesčiais.

Lietuvoje elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais problematikos nei mokslininkai, nei praktikai iki šiol teisiniu požiūriu nenagrinėjo. Todėl akivaizdu, jog dėl pastaruoju metu vykstančių pokyčių elektros energijos rinkoje atsirado poreikis aptarti kai kuriuos itin aktualius elektros energijos apmokestinimo klausimus.

Šiame straipsnyje nagrinėjamos elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais teisinio reguliavimo problemos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje. Daugiausia dėmesio skiriama bendroms tendencijoms, mokesčių politikos ir energetikos politikos sąsajoms, priežastims ir interesams, lėmusiems tam tikrų teisės normų sukūrimą, bei egzistuojančių reiškinį priežastiniams ryšiams, tačiau nesiekama detaliai išanalizuoti elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais procedūrą. Straipsnį sudaro įvadas, trys dėstomosios dalys ir išvados. Pirmojoje straipsnio dalyje nagrinėjami Europos Sąjungos mokesčių politikos ir energetikos politikos sąlyčio taškai, antroji dalis skirta Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių elektros energijos apmokestinimą koreguojančiais mokesčiais, analizei, trečiojoje straipsnio dalyje nagrinėjamos elektros energijos apmokestinimo akcizo mokesčiu aktualijos Lietuvoje.

2. EUROPOS SĄJUNGOS MOKESČIŲ POLITIKOS IR ENERGETIKOS POLITIKOS SĄLYČIO TAŠKAI

Pirmasis mokesčių naudojimo reguliavimo tikslais idėją iškėlė ekonomistas A. C. Pigou [3]. Jis teigė, kad mokesčiais galima reguliuoti situacijas, kai visuomenės patiriami kaštai neįtraukiami į tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų kainą, apmokestinant minėtas prekes ar paslaugas papildomais mokesčiais. Šiandien tokia reguliavimo forma ypač plačiai naudojama aplinkos apsaugos srityje.

Koreguojančių mokesčių šalininkai teigia, kad tokie mokesčiai turi daugybę privalumų, palyginti su tradiciniais reguliavimo metodais: (i) pasižymi žemais administravimo kaštais; (ii) juos lengva taikyti; (iii) inicijuoja naujų technologijų vystymą; (iv) jų pagalba surenkami valstybiniai piniginiai fondai [4].

Ekonomistai įtikinėja, kad jie išrado mechanizmą, kuriuo veiksmai, darantys visuomenei neigiamą poveikį, koreguojančių mokesčių dėka taps nepatrauklus ir pramonės įmonėms [4]. Tačiau reikia pabrėžti, jog koreguojančių mokesčių taikymas yra pakankamai sudėtingas procesas. Ekonominių teorijų atstovai telkia dėmesį į tarifo dydžio nustatymą, tačiau ignoruoja problemas, susijusias su koreguojančių mokesčių praktiniu taikymu ir įgyvendinimu [4]. Ilgą laiką teisininkai klausimus, susijusius su koreguojančių mokesčių taikymu, laikė tik ekonomistų veiklos sfera. Todėl atsirado atotrūkis tarp ekonominių modelių, analizuojančių, kaip rinkos dalyviai reaguoja į papildomą apmokestinimą, ir teisinio reguliavimo principų bei institucinių struktūrų, kurių pagalba yra taikomi ir surenkami šie mokesčiai [5].

2007 m. Europos Bendrijos Komisijos patvirtintoje Europos energetikos politikoje yra teigiama, kad Europos energetikos politika priklauso nuo trijų tikslų: (i) užkirsti kelią klimato kaitai, (ii) skatinti darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą bei (iii)

apriboti Europos Sąjungos pažeidžiamumą dėl dujų ir naftos importo iš užsienio [6]. Tokiu būdu yra siekiama: (i) mažinti neigiamą poveikį aplinkai; (ii) mažinti priklausomybę nuo energijos šaltinių importo; (iii) užtikrinti efektyvų vidaus energijos rinkos funkcionavimą [7].

Mokesčiai yra galingas ekonominis instrumentas siekiant anksčiau minėtų tikslų. Nuosaikus mokesčių taikymas yra laikomas viena pagrindinių priemonių, galinčių užtikrinti efektyvų energijos naudojimą [6]. Jų pagalba gali būti sukuriama ekonominė aplinka, nulemianti atitinkamą rinkos dalyvių elgesį. Apmokestinant elektros energiją koreguojančiais mokesčiais siekiama, kad rinkos dalyviai daugiau investuotų į efektyviai elektros energiją naudojančias technologijas ar rinktųsi elektros energiją, pagamintą naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, kuri šiais mokesčiais apmokestinama iš dalies ar visai nėra apmokestinama. Suderinti energijos produktų ir elektros energijos koreguojantys mokesčiai gali būti efektyviu instrumentu sprendžiant problemas, susijusias su aplinkos apsauga bei vykdant Kyoto protokolu [8] prisiimtus įsipareigojimus, taip pat efektyvus būdas atskirti energijos vartojimo priklausomybę nuo ekonominio augimo ir skatinti atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą [8].

Tačiau nesuderintas tokių mokesčių įvedimas valstybėse narėse gali daryti neigiamą poveikį sklandžiam vidaus elektros energijos rinkos funkcionavimui, nes esminis laisvo prekių ar paslaugų judėjimo užtikrinimo veiksnys yra mokesčių skirtumų, turinčių įtakos prekybai tarp valstybių narių, sumažinimas [2]. Todėl, siekiant suderinti skirtingus Europos Sąjungos elektros energetikos politikos tikslus ir pasiekti geriausią rezultatą, būtent teisiniu reguliavimu turi būti harmonizuoti mokesčių tarifai, apmokestinimo procedūros ir tvarka.

Europos Sąjunga neturi bendro mokesčių politikos modelio, tačiau kiekviena valstybė narė savo mokesčių sistemas formuoja remdamasi direktyvomis, reglamentais bei kitais Europos Sąjungos dokumentais. Taip kuriama suderinta mokesčių politika. Kiekviena valstybė narė turi taikyti tokią mokesčių politiką, kuri nesukeltų konkurencinių iškraipymų, užtikrintų bendrosios rinkos funkcionavimą ir nediskriminacinį mokesčių taikymą visiems ūkio subjektams [9].

Elektros energija yra apmokestinama trimis pagrindinėmis netiesioginių mokesčių rūšimis: (i) akcizo mokesčiu; (ii) pridėtinės vertės mokesčiu; (iii) specialiais mokesčiais. Valstybėse narėse egzistuoja daugybė skirtingų nacionalinių mokesčių, kurie skiriasi savo apimtimi, skaičiavimo metodika, todėl neigiamai veikia liberalizuojamą elektros energijos rinką [9].

Yra labai sudėtinga palyginti valstybių mokesčių sistemas, nes iš esmės skiriasi mokesčių sistemų struktūros.

3. ELEKTROS ENERGIJOS APMOKESTINIMO KOREGUOJANČIAIS MOKESČIAIS TEISINIS REGULIAVIMAS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTUOSE

Dar 1996 m. valstybių narių finansų ministrai paskelbė komunikatą, kuriame pabrėžė, kad siekiant užtikrinti sklandų vidaus energijos rinkos funkcionavimą yra būtina harmonizuoti valstybių narių mokesčių sistemas nustatant minimalų apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais lygį energetikos produktams ir elektros energijai [10].

Pirmas žingsnis siekiant harmonizuoti energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimą buvo žengtas dar 1992 m. priimant Direktyvą dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų derinimo [11] ir Direktyvą dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo [12]. Minėtos direktyvos lietė tik mineralinės alyvos mokesčių tarifų struktūros harmonizavimą ir suvienodinimą, tačiau vystantis elektros energijos ir energetikos produktų rinkoms atsirado poreikis harmonizuoti kitų energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimą.

1997 m. Europos Komisija pateikė pasiūlymą [13] dėl energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo. Jo tikslas buvo sukurti energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistemą, kuri suteiktų galimybę restruktūrizuoti nacionalines mokesčių sistemas ir pasiekti iškeltų tikslų įdarbinimo, aplinkos apsaugos, transporto ir energetikos srityse bei pagerinti vidaus rinkos funkcionavimą. Tačiau valstybėms narėms ilgą laiką nepavyko susitarti dėl energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais harmonizavimo, o direktyva buvo priimta tik 2003 m.

Šiuo metu priimtos trys direktyvos dėl energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo harmonizavimo. 2003 m. priimta Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą [14] bei 2004 m. priimta Direktyva 2004/74/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį [15] ir Direktyva 2004/75/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 2003/96/EB, numatanti galimybę Kiprui taikyti laikiną atleidimą nuo mokesčių ar apmokestinimo lygio mažinimą energetikos produktams ir elektros energijai [16].

Minėtų direktyvų tikslai yra daug platesni nei vieningos energijos rinkos funkcionavimo užtikrinimas ir atsinaujinančių energijos šaltinių vartojimo skatinimas. Makroekonominiai tyrimai rodo, kad struktūrinė mokesčių reforma, įvedant energijos mokesčius ir sumažinant mokesčių našta darbo santykiams, gali iš esmės padėti spręsti nedarbo ir aplinkos apsaugos problemas.

Direktyvos, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, pagrindiniai tikslai yra: (i) pasiekti didesnę mokesčių neutralumą restruktūrizuojant valstybių narių mokesčių sistemas, t. y. apmokestinant energetikos produktus mažinti mokesčius, sietinus su darbo santykiais; (ii) užtikrinti efektyvų vieningos rinkos funkcionavimą mažinant konkurencinių sąlygų iškraipymus dėl skirtingo energetikos produktų apmokestinimo lygio valstybėse narėse; (iii) užtikrinti efektyvų energijos naudojimą (siekiant sumažinti priklausomybę nuo energijos importo ir aplinkos taršą, sumažinti energijos naudojimo priklausomybę nuo ekonominio augimo).

Ši direktyva nustato minimalius mokesčio tarifus elektros energijai ir energetikos produktams, kurie naudojami krosnių ir motorinių transporto priemonių kurui, tačiau jei energetikos produktai ar elektros energija naudojama cheminėms reakcijoms ar elektrolizei, direktyvos jų apmokestinimo nereguliuoja. Valstybės narės siekė išlaikyti skirtingus mokesčių tipus, kuriais apmokestinami energetikos produktai, todėl į minimalų apmokestinimą turi būti įskaičiuoti visi vartojimo netiesioginiai mokesčiai, išskyrus pridėtinės vertės mokestį [13].

Direktyva, iš dalies pakeičianti Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį, buvo priimta siekiant nustatyti naujai įstojusioms valstybėms narėms pereinamąjį laikotarpį suderinant nacionalinius energetikos produktų ir elektros energijos mokesčius su direktyvos reikalavimais. Stojimo sutartys numato, kad dėl Europos Sąjungos teisės aktų, priimtų po 2003 m. balandžio 16 d., t. y. ir dėl Direktyvos, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, valstybėms, siekiančioms tapti Europos Sąjungos narėmis, turi būti sudaryta galimybė pateikti prašymus dėl išimčių, kurias Europos Komisija privalo svarstyti ir pateikti pasiūlymus Tarybai [17].

Nustatant pereinamuosius laikotarpius buvo laikomasi principų, kad pereinamasis laikotarpis: (i) negali tęstis ilgiau kaip iki 2012 m.; (ii) turi būti proporcingas problemai, kurią siekiama išspręsti; (iii) jo metu turi būti nustatytas proporcingas tarifų didėjimas.

3.1. Elektros energijos koreguojančių mokesčių, tarifai valstybėse narėse

Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, pirmą kartą Bendrijos lygiu nustatė minimalų elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais, tarifą, tačiau kitų paslaugų, sietinų su elektros energijos persiuntimu ir pardavimu, apmokestinimo nereguliuoja. Elektros energijos apmokestinimo tarifai ir jų struktūra harmonizuoti Europos Sąjungos lygiu siekiant dviejų pagrindinių tikslų elektros energijos rinkos reguliavimo srityje: (i) užtikrinti sklandų vieningos elektros energijos rinkos funkcionavimą bei (ii) skatinti atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą elektros energetikos sektoriuje.

Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, taikoma elektros energijai, atitinkančiai kombinuotos nomenklatūros kodą 2716 [18], tačiau ji nereguliuoja apmokestinimo: (i) elektros energijos, naudojamos cheminei redukcijai ir elektrolitiniuose bei metalurginiuose procesuose; (ii) elektros energijos, kai ji sudaro daugiau kaip 50 procentų produkto kainos³. Elektros energija, kai ji sudaro daugiau kaip 50% produkto kainos, neįtraukta į Direktyvos, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, reguliavimo sferą siekiant nepažeisti Europos Sąjungos įmonių konkurencingumo trečioje šalyse veikiančių įmonių atžvilgiu.

Yra du galimi elektros energijos apmokestinimo metodai [19]: (i) apmokestinant kurą, naudojamą elektros energijos gamyboje; (ii) apmokestinant pačią elektros energiją.

Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nustatė antrąjį apmokestinimo būdą, t. y. minimalų elektros energijos, o ne kuro, naudojamo elektros energijai gaminti, apmokestinimo lygį. Aplinkosaugos tikslais valstybėse narėse leidžiama apmokestinti ir kurą, naudojamą elektros energijai gaminti, tačiau toks apmokestinimas nėra privalomas.

³ Produkto kaina skaičiuojama sudedant bendrą prekių ir paslaugų pirkimą, personalo sąnaudas, pagrindinio kapitalo suvartojimą verslo įmonėje, o elektros energijos kaina – tai tikroji elektros energijos pirkimo kaina ar elektros energijos gamybos sąnaudos, jei ji gaminama įmonėje.

Šis apmokestinimo metodas buvo pasirinktas, nes: [19] (i) leidžia įgyvendinti elektros energijos apmokestinimo principą valstybėje narėje, kurioje ji yra vartojama, ir tokiu būdu pasiekti apmokestinimo vartojimo netiesioginiais mokesčiais sistemos vientisumą; (ii) sudaro galimybę prekiauti elektros energija tarp valstybių be apmokestinimo, tokiu būdu užtikrinant, kad elektros energija nebus antrą kartą apmokestinta valstybėje narėje, kurioje ji vartojama; (iii) suteikia galimybę valstybėms narėms diferencijuoti elektros energijos apmokestinimo lygį skirtingiems vartotojams; (iv) sudaro galimybę sumažinti mokesčių našta daug elektros energijos naudojančioms pramonės įmonėms.

Nuo 2004 m. sausio 1 d. minimalus apmokestinimo tarifas, taikomas elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms⁴, yra 0,5 €/MWh, t. y. 1,72 Lt/MWh, o naudojamai kitoms, ne verslo reikmėms – 1 €/MWh, t. y. 3,45 Lt/MWh.

Beieškant visoms valstybėms narėms priimtino sprendimo buvo suteikta teisė nacionalinius elektros energijos apmokestinimo lygius išreikšti kitais vienetais nei nustatyti direktyvoje, su sąlyga, kad valstybės narės užtikrins, kad perskaičiuoti atitinkami apmokestinimo lygiai nebus mažesni už šioje direktyvoje nustatytus minimalius lygius. Valstybės narės taip pat gali savarankiškai diferencijuoti elektros energijos apmokestinimo dydį nepažeidžiant nustatyto direktyvoje minimalaus apmokestinimo dydžio pagal: (i) elektros energijos suvartojimo kiekį; (ii) elektros energijos vartojimo paskirtį.

Taip pat Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, numato daugybę išimčių, kada gali būti netaikomas direktyvoje numatytas minimalus apmokestinimo tarifas. Tokia išimčių gausybė atsirado dėl kelių pagrindinių priežasčių. Pirma, skirtingais elektros energijos tarifais buvo siekiama skatinti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos šaltinių ir tokiu būdu spręsti problemas, susijusias su aplinkos apsauga, bei mažinti priklausomybę nuo energijos importo. Antra, buvo siekiama nesukurti Europos Sąjungos įmonėms blogesnių konkurencinių sąlygų dėl didesnių elektros energijos mokesčių nei yra nustatyti trečiųjų valstybių verslo įmonėms. Trečia, buvo derinami visų valstybių narių interesai siekiant bendro kompromiso.

Išimties elektros energijos apmokestinimui yra taikomos atsižvelgiant į: (i) elektros energijos naudojimo paskirtį; (ii) elektros energijos gamybos šaltinius; (iii) elektros energijos gamybos būdą; (iv) elektros energiją naudojančius subjektus. Atleidimus nuo mokesčio galima skirstyti į: (i) privalomą ir pasirinktinį; (ii) visišką ir dalinį. Valstybės narės gali atleisti nuo elektros energijos mokesčių ar juos sumažinti: (i) tiesiogiai; (ii) diferencijuojant normą; (iii) grąžinant visą mokesčio sumą arba jos dalį.

Valstybės narės privalo atleisti nuo mokesčių asmenis, naudojančius elektros energiją jos gamybai ir elektros energijos gamybos pajėgumams išlaikyti⁵.

⁴ Naudojimas verslui – verslo subjekto, kuris į bet kokią vietą savarankiškai tiekia prekes ir paslaugas, naudojimas nepriklausomai nuo šios ekonominės veiklos tikslo ir rezultato.

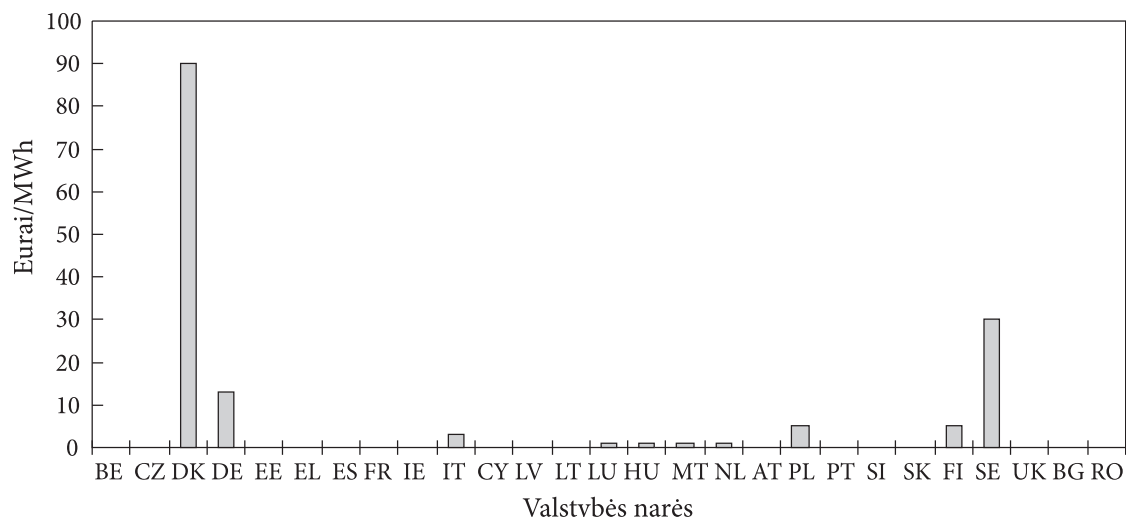
⁵ Tačiau aplinkos apsaugos politikos sumetimais valstybės narės gali šiuos produktus apmokestinti neatsižvelgdamos į nustatytus minimalius apmokestinimo lygius. Šiuo atveju į tokių produktų apmokestinimą neatsižvelgiama, nustatant valstybėje narėje esantį elektros energijos apmokestinimo lygį.

Valstybės narės gali visiškai ar iš dalies atleisti nuo mokesčio ar nustatyti mažesnę apmokestinimo lygį: (i) saulės, vėjo, bangų, potvynio ir geoterminės kilmės elektros energijai; (ii) hidraulinės kilmės, gaminamai hidraulinėse elektrinėse, elektros energijai; (iii) elektros energijai, gaminamai iš biomasės ar iš biomasės pagamintų produktų; (iv) elektros energijai, gaminamai iš metano, kuris kaupiasi nenaudojamoje anglies kasyklose; (v) elektros energijai, gaminamai naudojant kuro elementus; (vi) elektros energijai, naudojami pilotiniams projektams, skirtiems aplinkai tinkamų produktų gamybos technologijoms parengti, ar kai jie susiję su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu; (vii) elektros energijai, naudojami mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai; (viii) elektros energijai, gaunami iš šilumos ir elektros energijos mišrios gamybos, jei mišrieji generatoriai yra tinkami aplinkai; (ix) elektros energijai, naudojami prekėms ir keleiviams vežti traukiniais, metro, tramvajais ir troleibusais; (x) elektros energijai, kuri yra naudojama namų ūkyje ir (arba) organizacijose, kurias suinteresuotosios valstybės narės pripažino kaip labdaros⁶; (xi) elektros energijai, naudojami žemės ūkiui, sodininkystės ar žuiviveisos darbams bei miškininkystėje.

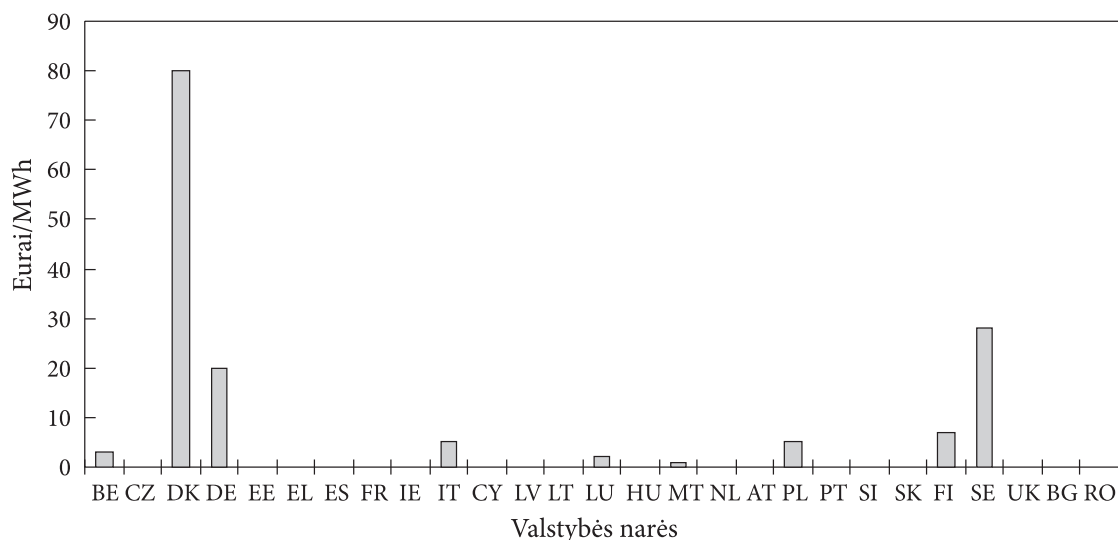
Valstybės narės gali taikyti mažesnę mokesčių elektros energijai šiais atvejais: (i) daug energijos naudojančių įmonių naujai iki nulio apmokestinimo lygio⁷; (ii) kai su įmonėmis ar įmonių asociacijomis sudaromi susitarimai arba yra įgyvendinamos apyvartinių leidimų programos ar lygiaverčiai susitarimai, kurių tikslai yra aplinkos apsauga ar energetikos efektyvumo didinimas; (iii) verslo subjektams, nenaudojantiems

⁶ Šias labdaros organizacijas valstybės narės gali atleisti nuo mokesčio ar sumažinti joms apmokestinimo lygį tik elektros energijos naudojimo ne verslo tikslais atveju. Kai naudojimas yra įvairių tipų, apmokestinimas taikomas proporcingai kiekvieno tipo naudojimui.

⁷ „Daug energijos naudojanti įmonė“ čia apibrėžiama kaip verslo subjektas, kuriame energetikos produktų ir elektros energijos pirkimas sudaro mažiausiai 3 procentus gamybos vertės arba nacionalinis mokesčių už elektros energiją sudaro mažiausiai 0,5 procento pridėtinės vertės. „Energetikos produktų ir elektros energijos pirkimas“ – tai tikroji energijos, pirkto ar pagamintos įmonėje, kaina. Įtraukti tik elektros energija, šiluma ir energetikos produktai, naudojami šildymui ar stacionariams varikliams ir statybose, ir viešuosiuose darbuose naudojamiems įrengimams bei mašinoms. Įtraukti visi mokesčiai, išskyrus pridėtinės vertės mokesčių. „Gamybos vertė“ – tai apyvarta, įskaitant su produkto kaina tiesiogiai susijusias subsidijas, pridėdant ar atimant gatavų produktų atsargų, nebaigtos gamybos ir perpardavimui pirktų prekių ir paslaugų pokyčius, atėmus perpardavimui skirtų prekių ir paslaugų pirkimą. „Pridėtinė vertė“ – tai bendroji apyvarta, apmokestinama pridėtinės vertės mokesčiu, įskaitant pardavimą eksportui, atėmus bendrąją pirkimą, apmokestinamą pridėtinės vertės mokesčių, įskaitant importą. Valstybės narės, kurios šiuo metu taiko nacionalines mokesčių sistemas, kuriose daug energijos naudojančios įmonės apibrėžiamos kitais nei elektros energijos kainos palyginimo su gamybos verte ir mokamo nacionalinio mokesčio už elektros energiją palyginimo su pridėtine verte kriterijais, leidžiamas pereinamasis prisitaikymo prie a punkto pirmame papunktyje nurodytos sąvokos laikotarpis, trunkantis ne ilgiau kaip iki 2007 m. sausio 1 d.

1 pav. Elektros energijos, naudojamos verslo reikmėms, apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais dydžiai valstybėse narėse 2006-07-01 [20]

2 pav. Elektros energijos, naudojamos ne verslo reikmėms, apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais dydžiai valstybėse narėse 2006-07-01 [20]

daug elektros energijos, galimas taikyti apmokestinimo lygis yra iki 50 procentų direktyvoje nustatyto minimalaus lygio⁸.

Valstybės narės taip pat gali atleisti nuo mokesčio ar sumažinti apmokestinimo normą elektros energijai, jei jos gamyboje naudojami Direktyvoje, pakeičiančioje Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nurodyti produktai. Tai augalinės ir gyvulinės kilmės aliejai ir riebalai.

Direktyva, iš dalies pakeičianti Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį, nustatė individualius pereinamuosius laikotarpius elektros energijos apmokestinimui naujosios Europos Sąjungos valstybėms narėms⁹.

⁸ Daug ir nedaug elektros energijos naudojančios verslo subjektai, kurie naudojami aukščiau išvardytomis lengvatomis, privalo sudaryti susitarimus, apyvartinių leidimų programas ar lygiavertčius susitarimus. Susitarimų, apyvartinių leidimų programų ar lygiavertčių susitarimų tikslai turi būti aplinkos apsauga ar padidintas energijos efektyvumas, maždaug lygiavertis tam, kuris būtų pasiektas, jei būtų laikomasi Bendrijos standartinių minimalių normų.

Daugybė išimčių, taikomų elektros energijos apmokestinimui koreguojančiais mokesčiais, lėmė tai, kad nebuvo pasiektas

⁹ (i) Čekijos Respublika gali iki 2008 m. sausio 1 d. visiškai arba iš dalies atleisti nuo mokesčių arba sumažinti elektros energijos apmokestinimo lygį; (ii) Estijos Respublika gali iki 2010 m. sausio 1 d. taikyti esamos elektros energijos sąnaudų apmokestinimo sistemos pertvarkymo į elektros energijos produkcijos apmokestinimo sistemą pereinamąjį laikotarpį; (iii) Vengrijos Respublika gali iki 2010 m. sausio 1 d. taikyti regionų šilumos tiekimo tikslais naudojamos elektros energijos, nacionalinio apmokestinimo lygio suderinimo su atitinkamais mažiausiais apmokestinimo lygiais pereinamąjį laikotarpį; (iv) Latvijos Respublika, Maltos Respublika, Slovakijos Respublika gali iki 2010 m. sausio 1 d. taikyti nacionalinio elektros energijos apmokestinimo lygio suderinimo su atitinkamais mažiausiais apmokestinimo lygiais pereinamąjį laikotarpį. Tačiau nuo 2007 m. sausio 1 d. elektros energijos apmokestinimo lygis negali sudaryti mažiau kaip 50 procentų atitinkamų Bendrijos mažiausių normų; (v) Lietuvos Respublika iki 2010 m. sausio 1 d. atleidžiama nuo elektros energijos mokesčio taikymo; (vi) Lenkijos Respublika gali iki 2006 m. sausio 1 d. taikyti elektros energijos apmokestinimo sistemos suderinimo su Bendrijos tvarka pereinamąjį laikotarpį.

vienas pagrindinių direktyvos tikslų – suderinti elektros energijos apmokestinimo dydžius tarp valstybių narių. 1 ir 2 paveiksluose matyti, kad didžiausi koreguojantys elektros energijos mokesčiai yra Danijoje, tačiau daugelyje valstybių dėl suteiktų pereinamųjų laikotarpių elektros energija šiais mokesčiais nėra apmokestinama. Situacija turėtų pasikeisti po 2010 m., kai pasibaigs daugeliui valstybių narių suteikti pereinamieji laikotarpiai.

Dėl daugybės išimčių Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, yra labai sudėtinga, leidžianti skirtingai interpretuoti atskiras jos normas. Tokiu būdu buvo pažeidžiamas mokesčių aiškumo principas, tačiau toks sudėtingas reglamentavimas yra reikalingas siekiant suderinti visų valstybių narių interesus.

3.2. Elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais vykstant prekybai tarp valstybių narių reglamentavimas Europos Sąjungos teisės aktuose

Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, praplėtė Direktyvos dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės [21], taikymo sritį.

Direktyva dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės reguliuoja energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimą bei apima visus energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo nacionalinius vartojimo netiesioginius mokesčius, išskyrus pridėtinės vertės mokesť, tačiau minėtos direktyvos kontrolės ir judėjimo nuostatos elektros energijai nėra taikomos.

Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, labai neapibrėžtai nurodo, kurios Direktyvos dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės, normos yra taikomos apmokestinant elektros energiją, todėl kyla daug neaiškumų bandant nustatyti, ar tam tikra norma reguliuoja visuomeninius santykius, kylančius elektros energijos apmokestinimo srityje.

Vykstant prekybai elektros energija tarp valstybių narių elektros energijos vartojimo netiesioginiai mokesčiai yra mokami toje valstybėje narėje, kurioje ji suvartojama. Paprastai elektros energijos mokesčius privalo mokėti elektros energijos tiekėjas, tačiau jei jis nėra įsikūręs valstybėje narėje, į kurią tiekia elektros energiją, elektros energijos mokesčius moka įmonė, kuri naudoja elektros energiją. Tačiau šiuo atveju lieka neaišku, kas turi mokėti elektros energijos mokesčius, jei elektros energijos naudotojas yra fizinis asmuo, perkantis elektros energiją savo buities reikmėms.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad, kitaip nei pridėtinės vertės mokesťis, nei viena direktyva detaliau nereguliuoja elektros energijos apmokestinimo vartojimo koreguojančiais mokesčiais mechanizmu vykstant prekybai elektros energija tarp valstybių narių, Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nesiekdama suvienodinti apmokestinimo procedūrų, suteikia galimybę kiekvienai valstybei narei savarankiškai reguliuoti elektros energijos apmokestinimą savo valstybėje.

Detalus apmokestinimo procedūrų vykstant prekybai elektros energija tarp valstybių narių reguliavimas Bendrijos lygmenyje yra neįmanomas, nes elektros energijos koreguojantys mokesčiai valstybėse narėse nėra suvienodinti. Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nustato tik minimalų koreguojančių vartojimo mokesčių, kuriais apmokestinama elektros energija, lygį, bet ne bendrą šių mokesčių struktūrą.

4. ELEKTROS ENERGIJOS APMOKESTINIMO AKCIZO MOKESČIU LIETUVOJE TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Direktyvos, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nuostatas į Lietuvos Respublikos teisinę sistemą perkėlė Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas [22]. Atsižvelgiant į suteiktą pereinamąjį laikotarpį elektros energijos apmokestinimo srityje, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo nuostatos, reglamentuojančios elektros energijos apmokestinimą, bus taikomos tik nuo 2010 m.

Nuo 2010 m. elektros energijai, išskyrus elektros energiją, naudojamą verslo reikmėms, bus taikomas 3,5 lito už elektros energijos megavatvalandę akcizo tarifas, o elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms – 1,8 lito už elektros energijos megavatvalandę.

Nuo akcizų už elektros energiją atleidžiama: (i) elektros energija, naudojama visų rūšių elektros energijos gamybos procesams palaikyti; (ii) elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius; (iii) elektros energija, tiekama gyventojams, taip pat viešiesiems juridiniams asmenims, kurie gali būti paramos gavėjai ir kurie centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka yra gavę vietos mokesčio administratoriaus, kurio veiklos teritorijoje jie registruoti, leidimą; (iv) elektros energija, parduodama ar kitaip perduodama asmenims, gavusiems vietos mokesčio administratoriaus leidimą įsigyti elektros energijos be akcizų.

Prievolė mokėti akcizus už elektros energiją atsiranda, kai ji: (i) parduodama ar kitaip perduodama asmeniui, kuris nėra nepriklausomas arba visuomeninis tiekėjas, arba (ii) gaunama iš kitos valstybės narės asmens, kuris nėra nepriklausomas arba visuomeninis tiekėjas, arba (iii) importuojama asmens, kuris nėra nepriklausomas arba visuomeninis tiekėjas, arba (iv) suvartojama nepriklausomo arba visuomeninio tiekėjo savoms reikmėms.

Akcizų už elektros energiją mokėtojais yra nepriklausomi arba visuomeniniai tiekėjai, importuotojai (kiti negu nepriklausomi arba visuomeniniai tiekėjai), taip pat kiti asmenys, jeigu jie gavo elektros energiją iš kitos valstybės narės.

Atlikus Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo analizę galima daryti išvadą, kad jis tinkamai įgyvendino Direktyvą, pakeičiančią Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą.

5. IŠVADOS

1. Suderinti elektros energijos ir energetikos produktų koreguojantys mokesčiais tarp Europos Sąjungos valstybių narių yra viena iš priemonių siekiant energetikos politikos tikslų.

2. Koreguojantys mokesčiai tiesiogiai įtakoja elektros energijos kainą, todėl diferencijuotai taikant šių mokesčių tarifą apmokestinant elektros energiją yra siekiama nukreipti elektros energijos rinkos dalyvių elgesį norima linkme, pavyzdžiui, skatinti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos šaltinių, naujų technologijų naudojimą elektros energijos gamybai. Tačiau skirtingi šių mokesčių tarifai ir nesuderintos apmokestinimo procedūros apsunkina prekybą elektros energija tarp valstybių narių ir vidaus elektros energijos rinkos funkcionavimą.

3. Europos Sąjungoje energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo harmonizavimą reguliuoja trys direktyvos: (i) Direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą; (ii) Direktyva 2004/74/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį ir (iii) Direktyva 2004/75/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 2003/96/EB, numatanti galimybę Kipriui taikyti laikiną atleidimą nuo mokesčių ar apmokestinimo lygio mažinimą energetikos produktams ir elektros energijai.

4. Išanalizavus elektros energijos apmokestinimo koreguojančiais mokesčiais sistemą Europos Sąjungoje galima daryti išvadą, kad Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, dėl gausybės numatytų išimčių nepasiekė vieno pagrindinių savo tikslų – suderinti elektros energijos apmokestinimą tarp valstybių narių ir tokiu būdu užtikrinti efektyvų vieningos elektros energijos rinkos funkcionavimą, mažinant konkurencinių sąlygų iškraipymus dėl skirtingo elektros energijos apmokestinimo lygio valstybėse narėse. Taip pat apmokestinimo procedūros nėra suderintos tarp valstybių narių, o tai apsunkina prekybą elektros energija tarp valstybių narių.

5. Detalus apmokestinimo procedūrų vykstant prekybai elektros energija tarp valstybių narių reguliavimas Bendrijos lygmenyje yra neįmanomas, nes elektros energijos koreguojantys mokesčiai valstybėse narėse nėra suvienodinti. Direktyva, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nustato tik minimalų koreguojančių mokesčių, kuriais apmokestinama elektros energija, lygį, bet ne bendrą šių mokesčių struktūrą.

6. Lietuvos teisės aktai, reglamentuojantys elektros energijos apmokestinimą akcizo mokesčiais, yra suderinti su Europos Sąjungos teise. Koreguojančiais vartojimo mokesčiais Lietuvoje elektros energija nėra apmokestinama, nes akcizo mokesčio taikymas atidėtas iki 2010 m.

Gauta 2007 05 25

Priimta 2007 09 10

Literatūra

1. Electricity Markets: Getting the Picture Straight and Boosting Market Integration // EURELECTRIC. 2005. <http://www.eurelectric.org>
2. Buškevičiūtė E. Mokesčių sistema. Kaunas: Technologija, 2003.
3. Pigou A. C. The Economics of Welfare. Part II. 4th edition. London: Macmilln, 1932.
4. Barthold T. A. Issues in the Design of Environmental Excise Taxes // Journal Economic Perspectives. 1994. Vol. 8.
5. Ognus A. Corrective Taxes and Financial Impositions as Regulatory Instruments // Modern Law Review. 1998. Vol. 61.
6. An Energy Policy for Europe. Communication from the Commission to the European Council and the European Parliament // Commission of the European Communities. Brussels, 10.1.2007. COM(2007) 1 final.
7. Consistency and Coherence of EU Directives and Regulations//WorkingGroupProspective.EURELECTRIC. 2005. <http://www.eurelectric.org>
8. Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolas // Valstybės žinios. 2002. Nr. 126-5735.
9. Tax Policy in the European Union – Priorities for the Years Ahead. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee. COM (2001) 260 final // Commission of the European Communities. Brussels, 2001.
10. Tušaitė J. Naujosios mokesčių sistemos bruožai // Jurisprudencija. 2003. Nr. 48(40).
11. 1992 m. spalio 19 d. Direktyva 92/81/EEB dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų derinimo. www.lrs.lt
12. 1992 m. spalio 19 d. Direktyva 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo. www.lrs.lt
13. Proposal for a Council Directive Restructuring the Community Framework for the Taxation of Energy Products. COM/97/0030 final. 97/0111(CNS) // Official Journal of the European Union. 1997. C 139.
14. 2003 m. spalio 27 d. Direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą. www.lrs.lt
15. 2004 m. balandžio 29 d. Direktyva 2004/74/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvos 2003/96/EB nuostatas dėl tam tikrų valstybių narių teisės prašyti laikinai atleisti nuo energetikos produktams ir elektros energijai nustatytų mokesčių ar sumažinti apmokestinimo lygį. www.lrs.lt
16. 2004 m. balandžio 29 d. Direktyva 2004/75/EB iš dalies pakeičianti Direktyvą 2003/96/EB, numatanti galimybę Kipriui taikyti laikiną atleidimą nuo mokesčių ar apmokestinimo lygio mažinimą energetikos produktams ir elektros energijai. www.lrs.lt
17. Energy taxation: Commission welcomes adoption of Directives granting transitional periods for new Member States // Reference: IP/04/575. Date: 30/04/2004. <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/97/format=HTML&aged=1&language=en&guiLanguage=en>
18. Commission Regulation (EC) No 1810/2004 of 7 September 2004 amending Annex I to Council Regulation (EEC) No 2658/87 on the Tariff and Statistical Nomenclature and on the Common Customs Tariff // Official Journal of the European Union. 2004. L. 327.
19. Report on the Proposal for a Council Directive on Restructuring the Community Framework for the Taxation of Energy Products // Committee on Economic and Monetary Affairs and Industrial Policy. 1999, A4-0015/99.
20. Tax Policy. Excise Duties and Transport, Environment and Energy Taxes. Part II – Energy Products and Electricity in Accordance with the Energy Directive (Council Directive

2003/96/EC) including Natural Gas, Coal and Electricity // European Commission Directorate General Taxation and Customs Union. 2006. http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/excise_duties/energy_products/rates/index_en.htm

21. 1992 m. gruodžio 14 d. Direktyva 92/108/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 92/12/EEB dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės bei iš dalies pakeičianti Direktyvą 92/81/EEB. www.lrs.lt
22. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas // Valstybės žinios. 2001. Nr. 98-3482.

Saulė Milčiuvienė

THE REGULATION OF INDIRECT ELECTRICITY TAXES IN THE LEGAL ACTS OF THE EUROPEAN UNION AND LITHUANIA

Summary

The article analyses the legal regulation of the application of indirect taxes and save value added tax to electricity. The first part of the article is devoted to the analysis of the relationship between the tax and energy policies in the European Union. The second part investigates the legal regulation of the application of indirect taxes, save value added tax, to electricity, and the third part analyses the legal regulation of the taxation of electricity in Lithuanian legal acts. The analysis allows to conclude that neither tariffs

nor procedures of taxation of electricity by indirect taxes, save value added tax, are harmonized among the member states. This creates additional barriers for electricity trade among the states.

Key words: tax to electricity, electricity

Сауле Милчувене

РЕГУЛИРОВАНИЕ КОРРЕГИРУЮЩИХ НАЛОГОВ НА ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЮ ПРАВОВЫМИ АКТАМИ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА И ЛИТВЫ

Резюме

В работе проведён анализ правового регламента по отношению к корректирующим потребительским налогам на электроэнергию. Представлен анализ точек соприкосновения между правовыми актами Европейского Союза и энергетики в области налогов. Дается анализ правовых актов Европейского Союза, регламентирующих введение корректирующих налогов на электроэнергию, и их влияние на её цену. Часть работы посвящена актуальным введения налогового акциза на электроэнергию в Литве. На основе проведённого автором статьи анализа делается вывод о том, что в настоящее время как тарифы, так и процедуры введения корректирующего потребительского налогообложения (акциза, защиты окружающей среды и энергии) являются несогласованными между странами Европейского Союза, что создаёт дополнительные трудности для перераспределения электроэнергии между ними.

Ключевые слова: корректирующие налоги, электроэнергия